

**ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ БЕЗПІЛОТНИХ ЛІТАЛЬНИХ АПАРАТІВ
ВІЙСЬКОВО-ПОВІТРЯНИХ СИЛ США У ВОЄННИХ КОНФЛІКТАХ
З МЕТОЮ РОЗВІДКИ**

Одним із важливих елементів підвищення ефективності застосування сил та засобів загального призначення на театрі воєнних дій командування збройних сил США розглядає використання багатоцільових безпілотних літальних апаратів (БЛА), оскільки вважає їх більш ефективними для вирішення завдань, які зазвичай виконуються тактичною та армійською авіаціями. Оснащення БЛА комплексами бортового озброєння дозволяє широко застосовувати їх не тільки для організації безперервного патрулювання заданих районів, а й для ураження, в тому числі вибіркового, критичних за часом або щойно виявлених цілей, а також надання безпосередньої авіаційної підтримки підрозділам і частинам наземних сил. Такий спосіб застосування авіації найбільш поширений при бойових діях низької інтенсивності в умовах досягнутого панування в повітрі та відсутності реальної протидії з боку противника, що характерно, наприклад, для поточної фази збройних конфліктів в Афганістані та Іраку.

З метою розвідки для бомбардування та забезпечення безпеки особового складу в воєнних конфліктах у ВПС США почали широко використовувати БЛА (БЛА RQ-4«Глобал Хок», БЛА«Предатор», багатоцільовий БЛА RQ-9«Рипер»). Перед кожним літальним апаратом такого типу ставиться завдання здійснити розвідку інформації про об'єкт або місце спостереження, можливу дислокацію противника тощо. Отримана інформація про об'єкти атаки використовується в ході передпольотної підготовки екіпажів бойових літаків чи вертольотів, а також безпосередньо в ході виконання ними завдань, що дозволяє підвищити ефективність виходу на ціль, її ідентифікації та ураження в складній обстановці, зокрема, при діях в умовах населених пунктів. Найбільш ефективним та позбавленим недоліків вважається багатоцільовий БЛА MQ-9«Рипер». Середня інтенсивність застосування апаратів складає один бойовий виліт у день. Значна висота ведення розвідки і дальність виявлення цілей, а також знижені демаскуючі ознаки БЛА в акустичному і оптичному діапазонах дозволяють йому таємно вести розвідку в заданому районі для виявлення активності противника. Спостереження за потенційним об'єктом атаки з залученням одного апарата може, за необхідності, тривати більше 12 годин. Для виконання аналогічного за бойовою продуктивністю завдання щодо розкриття обстановки в районі такої ж площі силами тактичної авіації потрібно не менше шести літако-вильотів.

У цілому, аналіз досвіду застосування збройними силами США безпілотних систем різних класів підтверджує високу ефективність цього виду озброєння в умовах сучасних воєнних дій будь-якої інтенсивності. Подальше вдосконалення цих систем здійснюється шляхом поліпшення тактико-технічних характеристик їх наземних і повітряних компонентів, а також завдяки вдосконаленню способів застосування БЛА, як самостійно, так і у взаємодії з пілотованими літальними апаратами.

Науковий керівник – В.Л. Іванов, к.т.н., с.н.с., доц.